The Technology for Forming Students' Corporate Culture in an Educational Environment of the University

Brovko Kateryna

ORCID <http://orcid.org/0000-0001-8572-9316>

Postgraduate student

Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine, Kyiv)

Abstract

The article is dedicated to the topical problem of modern pedagogical education – formation of the students' corporate culture in the educational environment of the university. The essential features of the concepts «technology», «pedagogical technology», «personality's corporate culture » have been revealed. The author's definition of the concept «technology of the university students' corporate culture formation» has been provided. The technologizing of the students' corporate culture formation process in the educational environment of the university has been characterized. The technology of its formation in students using the potential of the auditorium and extramural activities of the university has been grounded.

Key words: students, corporate culture, educational environment, technology, university.

Актуальність дослідження. В умовах сучасності реалізація технологічного підходу є пріоритетним напрямом процесу модернізації вищої освіти в Україні, оскільки його впровадження дозволяє здійснювати процес професійної підготовки студентів з орієнтацією на досягнення гарантованих результатів. В ракурсі означеної проблеми особливого значення набуває підготовка майбутніх викладачів закладів вищої освіти, не тільки висококваліфікованих, професійно і конкурентоспроможних, але й здатних ефективно діяти в умовах динамічних змін у суспільстві, самостійно нарощувати інтелектуальний та духовний потенціал людського капіталу, спрямованого на ефективну реалізацію місії, візії університету, виробництва нових знань, умінь та навичок корпоративної культури. Звідси випливає актуальність формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету, що й становить тему нашої роботи.

Виклад основного матеріалу. Визначення сутності, змісту й структури корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету, вивчення особливостей її формування, рівнів її сформованості, ступеня розвитку окремих її складових дозволили нам розробити технологію формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету.

У перекладі з грецької «технологія» (tech – мистецтво, logos – поняття, вчення) – це наука про мистецтво. Свого часу до такого її тлумачення звертався Аристотель, який, зокрема, зазначав, що застосування мистецтва (тобто, технології) у вихованні передбачає пошук і відкриття певних «здатків» у вихованцеві, адже цілюще джерело, з якого можна нескінченно черпати, збагачуючи процес виховання, надаючи йому певного спрямування, знаходиться не в особі вихователя, а в самій дитині, і основна мета полягає у його пошуку та встановленні з ним зв'язку [1, с. 9].

У педагогічну науку термін «технологія» був запроваджений А. Макаренком, котрий звинувачував теоретиків педагогіки у тому, що вони мало займаються питаннями педагогічної техніки. Під впливом популярної на той час рефлексології, педагог зацікавився механістичними вченнями і намагався пояснити природу педагогічного процесу за аналогією з технічним. Цим він виявив певну підтримку тогочасних спроб розглядати дитину як «сировину» для освітнього процесу, а дитячий негативізм – як свого роду «опір дитячого матеріалу». Це була поступка механістичній педагогіці. Ось як сам педагог обґрунтовував такий підхід: «Я міркував так: ми всі чудово знаємо, яку нам слід виховати людину... Отже труднощі існують не в питанні, що саме треба робити, а як робити. А це є питання педагогічної техніки...» [3, с. 46].

Ідеї щодо технологізації освіти висловлював ще Я. Коменський, а поняття «освітня технологія» у 20-х роках минулого століття використовувалось у педології та наукових працях з рефлексології (І. Павлов, В. Бехтерев, О. Ухтомський, С. Шацький та ін.). Головна ідея технологізації освітнього процесу полягає у перетворенні педагогічного процесу в освітній установі на цілеспрямований процес діяльності всіх його суб'єктів. Теоретичне і практичне значення освітньої технології полягає у тому, що освітня технологія є ще одним системоутворювальним чинником освітнього процесу і освітньої діяльності, забезпечує їх цілісність, особистісну і соціально-економічну значущість [7, с. 127].

Для 40-50-х рр. характерним є активне впровадження у освітній процес різноманітних технічних засобів, що викликало до життя новий термін «технологія освіти», який поступово модифікувався у ту саму «педагогічну технологію».

Частіше за все педагогічна технологія (від грец. τέχνη – мистецтво, майстерність, уміння; λόγος – слово, вчення) розуміється як спеціальний набір форм, методів, способів, прийомів навчання та виховних засобів, системно використовуваних в

освітньому процесі на основі декларованих психолого-педагогічних установок, що приводить завжди до досягнення прогнозованого освітнього результату з допустимою нормою відхилення [1, с. 9; 5; 6; 8; 9; 12; 14].

Основним завданням розвитку педагогічних технологій сьогодення є розробка шляхів результативного та раціонального цілеспрямованого педагогічного впливу; застосування технологізації як способу оптимізації освітнього процесу. Будь-яка технологія являє собою алгоритм реалізації певних процесів. При такому підході головними складовими змісту технологізації виступають: розмежування процесу на внутрішні етапи, фази; визначення поетапності дій; визначення алгоритму виконання всіх технологічних операцій; координація зусиль всіх підрозділів; корекція дій залежно від змін у цьому процесі.

Корпоративну культуру варто трактувати як систему спільних переконань, вірувань, цінностей, що слугує спрямуванням щодо підтримки корпоративної поведінки особистості [14, с. 176]. Вона виступає соціальним механізмом, який покликаний орієнтувати індивіда до вирішення спільних завдань організації, мобілізації ініціативи й забезпечення ефективності взаємодії всіх членів означеного колективу [2, с. 17].

Таким чином, під *технологією формування корпоративної культури студентів університету* ми будемо розуміти діяльність суб'єктів освітнього процесу університету, побудовану як сукупність певних операційних блоків, спрямовану на формування складових та показників корпоративної культури.

Тоді як *технологізацією процесу формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету* розуміємо як технологічне забезпечення даного процесу, а саме: розробку операційних блоків, що містять сукупність форм, методів, способів та прийомів освітнього процесу, що забезпечують успішне формування показників корпоративної культури студентів університету.

Технологію формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету ми впровадили як єдність операційних блоків: *орієнтувально-ціннісний, операційно-пізнавальний та контрольно-оціночний*. Відповідно до кожного етапу нами визначено цілі, зміст, форми та засоби технології формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету (*див. рис. 1*).

Перший етап (*орієнтувально-мотиваційний*) розглядається нами як «входження» студента в освітнє середовище університету й корпоративну культуру зокрема, та передбачав досягнення таких цілей: усвідомлення студентами значущості знань, умінь щодо корпоративної культури особистості; формування корпоративної культури як особистісної цінності.

Основними задачами орієнтувально-мотиваційного етапу є адаптація студентів до освітнього середовища університету; формування у них мотивів і цінностей корпоративної культури, певна переорієнтація оволодіння знаннями з корпоративної культури з метою використання їх в процесі майбутньої професійної діяльності. Зміст даного етапу полягає у відборі змісту аудиторної та позааудиторної діяльності на основі функціональних вимог корпоративної культури університету.

Даний етап реалізується через посвяту в студенти університету, фестиваль «Ось ми які!», фестиваль освітнього лідерства CLEVER», «День факультету», «День відчинених дверей», тижні кафедри, святкування Дня університету та Дня народження Бориса Грінченка, Грінченківські читання «Борис Грінченко відомий і невідомий», змагання команд KBK, конкурси «Miss & Mister Grinchenko University», флешмоби, соціальний проект «З Києвом і для Києва!», екскурсії, виставки, тематичні вечори, гуртки, Міжнародна академія лідерства служіння, акції, ярмарки. Засоби: використання корпоративної пошти, кіностудії університету, бренд-бука університету, корпоративної атрибутики, гімну університету.

Метою *операційно-пізнавального* етапу є отримання й засвоєння знань про корпоративну культуру особистості, знання формальних й неформальних правил і норм діяльності, моделей поведінки, традицій, обрядів, фірмового стилю, логотипу, прапора, корпоративного кольору, фірмового одягу, місії, візії прийнятих в університеті. Зміст означеного етапу полягає у побудові змісту аудиторної та позааудиторної діяльності на основі міждисциплінарних зв'язків.

Даний етап реалізується через відвідування студентами лекцій, круглих столів, тренінгів, участь в роботі студентського наукового товариства міні-бесід, дослідницьких проектах [11; 12], дискусіях, мозкових штурмах, вечорах запитань і відповідей, студентських олімпіадах, конкурсах, конференціях, слухання спецкурсів «Університетські студії: лідерство-служіння», «Університетські студії: Я-студент»,

Рис. 1. Схема технології формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету

«Університетські студії: Вступ до спеціальності», «Основи формування корпоративної культури особистості».

Мета *контрольно-оціночного* етапу полягає у вдосконаленні та набутті досвіду використання корпоративних знань, умінь і навичок; оцінка, самооцінка та самокоригування. Зміст етапу передбачає комплексну оцінку сформованості корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету. Реалізується через проведення опитувань серед студентів, анкетувань, тестувань, заходів, що забезпечують здійснення студентами самооцінки діяльності (написання творів-есе, створення портфоліо тощо).

Висновки. Отже, розроблена нами технологія дозволила організовано й цілеспрямовано здійснити процес формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету та сформувати у них такі особистісні якості як, відповідальність, толерантність, емпатійність, прагнення до постійного саморозвитку, організованість; розвинути усвідомлення значущості формування корпоративної культури, мотиваційну сферу і ціннісні орієнтації, спрямовані на позитивне ставлення до себе, оточуючої дійсності та корпоративної культури загалом.

References

1. Antonova O.Ye. *Pedagogichni tehnologiyi ta yix klasyfikaciya yak naukova problema* [Pedagogical technologies and their classification as a scientific problem] // Suchasni tehnologiyi v osviti. Ch. 1. Suchasni tehnologiyi navchannya : nauk.-dopom. bibliogr. pokazhch. Issue 2 / NAPN Ukrayiny, DNPB Ukrayiny im. V.O. Suhomlynskogo; [uporyad.: Filimonova T.V. [ta in.]. Kyiv, 2015. P. 8–15.
2. Brovko K.A. *Vplyv kuratora akademichnoyi grupy na formuvannya korporativnoyi kultury studentiv* [The influence of the curator of the academic group on the formation of the corporate culture of students]. Warsaw: RS Global Sp. z O.O. 2018. Vol. 5, March. No 3(31). P. 16–20.
3. Makarenko A.S. *Pedagogichna poema* [Pedagogical poem] // Vybrani tvory u 2-x t. Vol. 2. Kyiv, 1950. 534 p.
4. Petko L.V. *Vykhovnyi potentsial metodu sytuatsiinoho analizu («Case study» method) u formuvanni profesiino oriientovanoho inshomovnoho navchalnogo seredovyshcha v umovakh universytetu* [Educational potential of the «Case study» method for the forming of the professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.D.Drahomanova. Seriya 17. Teoriia i praktyka navchannia ta vykhovannia* : zb. nauk. pr. ; za red. akademika V.I.Bondaria. – Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, 2015. Issue 27. P. 133–140.
5. Pet'ko L.V. *Profesiyno orientovani tehnologiyi navchannia IM yak zasib formuvannya profesiyno orientovanoho inshomovnoho navchalnogo seredovischa v umovakh*

universitetu [Professionally oriented learning techniques as means of professionally oriented foreign language teaching environment formation in the conditions of university]. Mizhnarodniy naukoviyy forum: sotsiologiya, psihologiya, pedagogika, menedzhment: zb. nauk. prats ; red. M.B.Evtuh. Kyiv, 2015. Issue 18. P. 179–188.

6. Pet'ko L.V. *Innovacijni tehnologii navchannja u formuvanni profesijno orintovanogo inshomovnogo navchal'nogo seredovishha* [Innovative teaching technologies in formation of professionally oriented foreign language teaching environment]. Suchasni tehnologii rozvitku profesijnoi majsternosti majbutnih uchiteliv: materiali Vseukrains'koï Internet-konferencii, 28 zhovtnja 2015 r. // FOLIA COMENIANA: visnyk Pol's'ko-ukraïns'koï naukovo-doslidnoi laboratorii didaktiki imeni Ja. A. Komens'kogo. – Uman': FOP Zhovtij, 2015. – P. 165–170.

7. Sysoyeva S.O. *Pedagogichni tehnologiyi: korotka xarakterystyka sutnisnyx oznak* [Pedagogical technologies: a brief description of the essential features] // Pedagogichnyj proces: teoriya i praktyka : zb. nauk. pr. 2006. Vol. 2. P. 127– 131.

8. Ternopilska V.I. *Socialno-komunikatyvna kultura shkolyara: shlyaxy sxodzhennya* [Social-communicative schoolchild's culture: ways of ascension]: monografiya. Zhytomyr : [b.v.], 2008. 300 p.

9. Ternopilska V.I. *Struktura profesiinoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia* [The structure of professional competence of the future specialist]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho untu. Serii: Pedahohika*. 2012. No. 9. P. 208–213.

10. Ternopilska, V.I. Tolerantnist yak skladova sotsialno-komunikatyvnoi kultury osobystosti [Tolerance as a component of the social and communicative culture of the personality]. *VISNYK Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu im. I.Franka*. 2008. № 40. P. 92–95.

11. Turchynova H. V. *Pidhotovka maibutnykh vchyteliv pryrodnychyykh dystsyplin do doslidnytskoi diialnosti u protsesi navchannia inozemnoi movy za fakhom* [Future Science teachers training for research activities in the process of foreign language teaching in the professional way]. Topical issues of education: Collective monograph. Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. 260 p. P. 70–84.

12. Turchinova G.V. *Formuvannya profesiyno znachuschiy yakostey maybutnogo vchitelya prirodnichiy dystsiplin* [Forming professionally significant qualities in future teacher of Natural Sciences] / Kritichniy pidhid u vkladanni prirodnichiy dystsiplin: mater. Mizhnarodnoyi nauk.-metod. konf., 14 listopada 2018 roku / ukl. : O.P. Galay [ta In.]. Kiyiv : Vid-vo NPU imeni M.P. Dragomanova, 2018. P. 112–118.

13. Kovalynska I.V., Ternopilska V.I. A Survey of multicultural education in Ukraine: state approach // Science and practice: Collection of scientific articles. – Thorpe Bowker. Melbourne, Australia, 2016. P. 256-259.

14. Brovko K.A., Ternopilska V.I. Corporate culture of personality: psychological aspects // Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles. C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017. PP. 176–178.

15. Pet'ko, L. Global educational trends in the Ukrainian space // Problems of the development of modern science : theory and practice : Collection of scientific articles. – Cartero Publishing House, Madrid, España, 2018. P. 226–232.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 378.4-057.875:316.72

Бровко Катерина. Технологія формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету

Статтю присвячено актуальній проблемі сучасної педагогічної освіти – формуванню корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету. Розкрито сутнісні характеристики понять «технологія», «педагогічна технологія» «корпоративна культура особистості». Подано авторське визначення поняття «технологія формування корпоративної культури студентів університету». Охарактеризовано технологізацію процесу формування корпоративної культури студентів у освітньому середовищі університету. Обґрунтовано технологію її формування у студентів з використанням потенціалу аудиторної та позааудиторної діяльності університету.

Ключові слова: корпоративна культура, освітнє середовище, педагогічна технологія, студенти, технологія, університет.

Література

1. Антонова О. Є. Педагогічні технології та їх класифікація як наукова проблема // Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 2 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд. Філімонова Т. В. [та ін.] ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. Київ, 2015. С. 8-15.

2. Бровко К. А. Вплив куратора академічної групи на формування корпоративної культури студентів. «World Science». Warsaw: RS Global Sp. z O.O. 2018. Vol.5, March № 3(31). С. 16–20.

3. Макаренко А. С. Педагогічна поема // Вибрані твори у 2-х т. Т. 2. К., 1950. 534 с.

4. Петько Л.В. Виховний потенціал методу ситуативного аналізу («Case study» method) у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету. *Науковий часопис НПУ імені М.Д.Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання* : зб. наук. пр. ; за ред. академіка В.І. Бондаря. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. Вип. 27. С. 133–140.

5. Петько Л. В. Професійно орієнтовані технології навчання ІМ як засіб формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*: зб. наук. праць ; ред. М.Б.Євтух. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. Вип. 18. С. 179–188.

6. Петько Л. В. Інноваційні технології навчання у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища. *Сучасні технології розвитку*

професійної майстерності майбутніх учителів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA: вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. Умань: ФОП Жовтий, 2015. С. 165-170.

7. Сисоєва С. О. Педагогічні технології: коротка характеристика сутнісних ознак. *Педагогічний процес: теорія і практика* : зб. наук. пр. 2006. Вип. 2. С. 127– 131.

8. Тернопільська В. І. Соціально-комунікативна культура школяра: шляхи сходження: монографія. Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир : [б.в.], 2008. 300 с.

9. Тернопільська В.І. Структура професійної компетентності майбутнього фахівця. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного ун-ту. Серія: Педагогіка*. 2012. № 9. С. 208–213.

10. Тернопільська, В.І. Толерантність як складова соціально-комунікативної культури особистості. *ВІСНИК Житомирського державного університету ім. І.Франка*. – 2008. № 40. С. 92–95.

11. Турчинова Г. В. Підготовка майбутніх вчителів природничих дисциплін до дослідницької діяльності у процесі навчання іноземної мови за фахом. *Topical issues of education: Collective monograph*. Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. 260 p. P. 70–84.

12. Турчинова Г. В. Формування професійно значущих якостей майбутнього вчителя природничих дисциплін // *Критичний підхід у викладанні природничих дисциплін* : матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, 14 листопада 2018 року / укл. : О. П. Галай [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С. 112–118.

13. Kovalynska I.V., Ternopilka V.I. A Survey of multicultural education in Ukraine: state approach // *Science and practice: Collection of scientific articles*. – Thorpe Bowker. Melbourne, Australia, 2016. P. 256-259.

14. Brovko K. A., Ternopilka V. I. Corporate culture of personality: psychological aspects // *Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles*. – C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017. PP. 176–178.

15. Pet'ko, L. Global educational trends in the Ukrainian space // *Problems of the development of modern science: theory and practice: Collection of scientific articles*. – Cartero Publishing House, Madrid, España, 2018. P. 226–232.